

Čtvrtek, 24. listopadu 2016

P8_TA(2016)0452

Činnost evropského veřejného ochránce práv v roce 2015**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2016 o výroční zprávě o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2015 (2016/2150(INI))**

(2018/C 224/17)

Evropský parlament,

- s ohledem na výroční zprávu o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2015,
 - s ohledem na článek 15 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na článek 228 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na článek 258 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na článek 11 Listiny základních práv Evropské unie,
 - s ohledem na článek 41 Listiny základních práv Evropské unie,
 - s ohledem na článek 42 Listiny základních práv Evropské unie,
 - s ohledem na článek 43 Listiny základních práv Evropské unie,
 - s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením,
 - s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu 94/262/ESUO, ES, Euratom ze dne 9. března 1994 o pravidlech a obecných podmínkách pro výkon funkce veřejného ochránce práv ⁽¹⁾,
 - s ohledem na Evropský kodex řádné správní praxe, který Evropský parlament přijal 6. září 2001 ⁽²⁾,
 - s ohledem na rámcovou dohodu o spolupráci mezi Evropským parlamentem a evropským veřejným ochráncem práv dne 15. března 2006, která vstoupila v platnost dne 1. dubna 2006,
 - s ohledem na zásady transparentnosti a integrity lobbistické činnosti, jež vydala Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD),
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o činnosti evropského veřejného ochránce práv,
 - s ohledem na čl. 220 odst. 2 druhou a třetí větu jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Petičního výboru (A8-0331/2016),
- A. vzhledem k tomu, že výroční zpráva o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2015 byla oficiálně předložena předsedovi Evropského parlamentu dne 3. května 2016 a že evropská veřejná ochránkyně práv Emily O'Reillyová dne 20. června 2016 v Bruselu předložila tuto zprávu Petičnímu výboru;
- B. vzhledem k tomu, že článek 15 SFEU uvádí, že s cílem podpořit řádnou správu věcí veřejných a zajistit účast občanské společnosti jednájí orgány, instituce a jiné subjekty Unie co nejotevřeněji;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 113, 4.5.1994, s. 15.⁽²⁾ Úř. věst. C 72 E, 21.3.2002, s. 331.

Čtvrtek, 24. listopadu 2016

- C. vzhledem k tomu, že článek 24 SFEU stanovuje zásadu, že každý občan Unie se může obracet na veřejného ochránce práv ustanoveného v souladu s článkem 228 SFEU;
- D. vzhledem k tomu, že na základě článku 228 SFEU je evropský veřejný ochránce práv oprávněn přijímat stížnosti týkající se případů nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí;
- E. vzhledem k tomu, že článek 258 SFEU stanovuje úlohu Komise jakožto strážkyně Smluv; vzhledem k tomu, že nesplnění nebo zanedbání této povinnosti by se mohlo považovat za nesprávný úřední postup;
- F. vzhledem k tomu, že podle článku 298 SFEU „se orgány, instituce a jiné subjekty Unie opírají o otevřenou, efektivní a nezávislou evropskou správu“ a že tentýž článek umožňuje, aby za tímto účelem byla v sekundárním právu formou nařízení zakotvena konkrétní ustanovení použitelná na celou správu EU;
- G. vzhledem k tomu, že v článku 41 Listiny základních práv je stanoveno, že „každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě“;
- H. vzhledem k tomu, že článek 43 Listiny stanoví, že „každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo obracet se na veřejného ochránce práv v případě nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Společenství, s výjimkou Soudního dvora a Soudu prvního stupně při výkonu jejich soudních pravomocí“;
- I. vzhledem k tomu, že úřad evropského veřejného ochránce práv zřízený Maastrichtskou smlouvou oslavil v roce 2015 dvacet let své existence a od roku 2005 zpracoval celkem 48 840 stížností;
- J. vzhledem k tomu, že podle bleskového průzkumu Eurobarometr z října 2015 věnovaného právům vyplývajícím z občanství EU 83 % evropských občanů ví o svém právu podat stížnost u Komise, Evropského parlamentu či evropského veřejného ochránce práv;
- K. vzhledem k tomu, že nesprávný úřední postup se podle evropského veřejného ochránce práv definuje jako špatná nebo nedostatečná správa, k níž dochází, pokud určitý orgán nebo veřejný subjekt nejedná v souladu s právem, pravidlem či principem, který je pro něj závazný, nerespektuje zásady řádné správy nebo porušuje lidská práva;
- L. vzhledem k tomu, že účelem kodexu řádné správní praxe je předcházet tomu, aby docházelo k nesprávným úředním postupům; vzhledem k tomu, že tento nástroj je pro svou nezávaznost užitečný pouze omezeně;
- M. vzhledem k tomu, že pro získání legitimacy a důvěry v to, že rozhodnutí se zakládají na celkovém veřejném zájmu, je zásadní vysoká transparentnost;
- N. vzhledem k tomu, že neprůhlednost při projednávání záležitostí, jež mají výrazné dopady na socioekonomický model EU a často také významné důsledky v oblasti veřejného zdraví a životního prostředí, vyvolává nedůvěru občanů a veřejného mínění obecně;
- O. vzhledem k tomu, že při odhalování případů nesprávného úředního postupu a někdy dokonce případů politické korupce hrají klíčovou úlohu oznamovatelé (whistleblowéři); vzhledem k tomu, že takovéto případy hrubě podřývají kvalitu naší demokracie; vzhledem k tomu, že oznamovatelé se mnohdy následně potýkají s vážnými potížemi a příliš často čelí negativním osobním důsledkům na mnoha úrovních – mohou být postiženi nejen v zaměstnání, ale také trestněprávně; vzhledem k tomu, že chybí opatření, která by je následně chránila, a tyto špatné zkušenosti tudíž mohou odradit jednotlivce od toho, aby v budoucnu jednali v souladu s etickými zásadami a oznamovali případy protiprávních postupů;
- P. vzhledem k tomu, že v roce 2014 bylo vyhověno 90 % rozhodnutí a doporučení úřadu evropského veřejného ochránce práv, což je o 10 % více než v roce 2013;

Čtvrtek, 24. listopadu 2016

- Q. vzhledem k tomu, že šetření, jež v roce 2015 zahájil veřejný ochránce práv z vlastního podnětu, je možné přiřadit k těmto hlavním tématům: transparentnost v rámci orgánů EU, etické otázky, účast občanů na procesu rozhodování EU, pravidla hospodářské soutěže EU a základní práva;
- R. vzhledem k tomu, že Petiční výbor je řádným členem Evropské sítě veřejných ochránců práv; vzhledem k tomu, že výbor v této funkci obdržel od evropského veřejného ochránce práv 42 stížností k dalšímu zpracování v podobě petic;
1. schvaluje výroční zprávu za rok 2015, kterou předložil evropský veřejný ochránce práv;
 2. blahopřeje Emily O'Reillyové za to, že odvádí skvělou práci, při níž projevuje neúnavné úsilí o zlepšení kvality služeb, jež evropská správa nabízí občanům; uznává důležitost transparentnosti jakožto klíčového prvku k získání důvěry a řádné správy, což také dokazuje vysoké procento stížností týkajících se právě transparentnosti (22,4 %), která se tímto staví na první místo mezi řešenými tématy; uznává význam strategických šetření při zajišťování řádné správy a podporuje ta šetření, která v této oblasti úřad evropského veřejného ochránce práv již provedl;
 3. vítá, že evropský veřejný ochránce práv soustavně usiluje o zvýšení transparentnosti v jednáních o TTIP a předkládá za tím účelem návrhy Komisi; oceňuje, že Komise v reakci na to vydává množství dokumentů o TTIP a že prosadila transparentnost jako jeden ze tří pilířů své nové obchodní strategie; opětovně zdůrazňuje, že je zapotřebí posílená transparentnost v mezinárodních jednáních, jako jsou jednání o TTIP, CETA a další, jelikož s žádostmi o ni se na Petiční výbor obrací mnoho znepokojených občanů; vyzývá v této souvislosti k většímu a širšímu úsilí o zachování důvěry evropských občanů;
 4. vyzývá evropského veřejného ochránce práv, aby prošetřil, v jakém rozsahu jsou tyto zabezpečené čítárny v souladu s právem na přístup k dokumentům a se zásadami řádné správy;
 5. připomíná, že nařízení (ES) č. 1049/2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise vychází ze zásady „co nejširšího přístupu“; zdůrazňuje tedy, že transparentnost a úplný přístup k dokumentům orgánů EU se musí stát pravidlem, aby občané mohli plně uplatňovat svá demokratická práva; zdůrazňuje, že výjimky z tohoto pravidla musí být správně vykládány při zohlednění převládajícího veřejného zájmu na šíření informací, na požadavcích demokracie, včetně užšího zapojení účasti občanů do rozhodovacího procesu, legitimacy administrativy, efektivity a odpovědnosti vůči občanům, jak již stanovil Evropský soudní dvůr;
 6. vybízí Komisi a členské státy, aby evropského veřejného ochránce práv zmocnily k vydávání prohlášení o nedodržení nařízení (ES) č. 1049/2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise ze strany různých orgánů EU, pokud se na tyto dokumenty nevztahuje článek 4 a čl. 9 odst. 1 uvedeného nařízení; podporuje myšlenku, aby veřejný ochránce práv měl poté, co provede šetření ve věci nedodržení uvedeného nařízení, pravomoc vydat rozhodnutí o zveřejnění příslušných dokumentů;
 7. vyjadřuje politování nad tím, že revize nařízení (ES) č. 1049/2001 uvázla na mrtvém bodě; domnívá se, že by se v ní mělo bez dalšího prodloužit pokračovat, jelikož toto nařízení již neodpovídá současné právní situaci a institucionálním postupům;
 8. uznává, že rozhodovací proces EU musí být transparentní, a podporuje evropského veřejného ochránce práv, aby prošetřoval neformální jednání mezi třemi hlavními evropskými institucemi („trialogy“) a zahajoval veřejné konzultace na toto téma; souhlasí, aby se dokumenty související s dialogy zveřejňovaly s patričním ohledem na články 4 a 9 nařízení (ES) č. 1049/2001;
 9. vyjadřuje politování nad tím, že Vyšetřovací výbor pro měření emisí v automobilovém průmyslu Evropského parlamentu (EMIS) obdržel od Komise neúplnou dokumentaci, v níž chybí informace, které Komise považovala za nepodstatné; vyzývá Komisi, aby ve své činnosti zajistila co největší přesnost a plnou transparentnost, pokud jde o poskytované dokumenty, a to plně v souladu se zásadou loajální spolupráce, aby mohl výbor EMIS plně a účinně vykonávat své vyšetřovací pravomoci;

Čtvrtek, 24. listopadu 2016

10. podporuje evropského veřejného ochránce práv v jeho odhodlání zvyšovat transparentnost a splňovat vysoké normy správy v činnosti Evropské centrální banky, především jakožto členky trojky/čtyřky, která dohlíží na programy fiskální konsolidace v zemích EU; vítá rozhodnutí ECB zveřejňovat seznamy schůzí členů Výkonné rady; podporuje nové obecné zásady pro pronášení projevů a stanovení „období klidu“ v souvislosti s citlivými informacemi o trhu před zasedáními Rady guvernérů;
11. upozorňuje na status ECB jakožto měnového orgánu a zároveň poradního člena trojky/čtyřky a vyzývá evropského veřejného ochránce práv, aby zaručoval zájem na řádné správě jednoho z nejdůležitějších finančních orgánů Evropy;
12. vybízí k ještě větší transparentnosti při zasedáních Euroskupiny, jež půjde až za kroky, které její předseda po zásahu evropského veřejného ochránce práv již podnikl;
13. schvaluje šetření veřejného ochránce práv ohledně skladby odborných skupin Komise a transparentnosti jejich činnosti; bere na vědomí úsilí Komise o zpřístupnění těchto skupin veřejnosti a zdůrazňuje, že je nutné zabezpečit plnou transparentnost; opakuje svou výzvu Radě a jejím přípravným orgánům, aby se co nejdříve připojily k rejstříku lobbistů a zvýšily transparentnost své práce;
14. podporuje veřejného ochránce práv v jeho úsilí o zvýšení transparentnosti lobbingu; vyjadřuje politování nad tím, že se Komise zdráhá zveřejnit podrobné informace ze schůzek s lobbisty z tabákového průmyslu; naléhavě Komisi vyzývá, aby zajistila plnou transparentnost své interní činnosti, a získala si tak větší důvěru veřejnosti;
15. vyzývá Komisi, aby veřejnosti zpřístupnila zdarma a v naprosto srozumitelné podobě veškeré informace o vlivu lobbistů a zřídila za tímto účelem jednotnou centralizovanou internetovou databázi;
16. vyzývá Komisi, aby do roku 2017 předložila návrh právně závazného a v plném rozsahu povinného rejstříku lobbistů, kterým se odstraní všechny mezery a dosáhne se plně závazného rejstříku všech lobbistů;
17. podporuje úsilí o zavedení pokynů k transparentnosti lobbingu, a to nejen pro orgány EU, ale také pro vnitrostátní správy;
18. upozorňuje na obavy občanů ohledně způsobu, jakým Komise vede řízení o nesplnění povinnosti před Soudním dvorem Evropské unie, a ohledně nedostatečné transparentnosti příslušných kroků tohoto postupu; zdůrazňuje, že právo na řádnou správu, jak ji stanoví článek 41 Listiny základních práv, zahrnuje povinnost uvést v případě, že se Komise rozhodne nezahájit řízení o nesplnění povinnosti před Evropským soudním dvorem, dostatečné důvody k tomuto rozhodnutí; vítá strategické šetření evropského veřejného ochránce práv ve věci systémových problémů, které se vyskytují v projektu EU Pilot;
19. vítá skutečnost, že veřejný ochránce práv zahájil šetření (Věc OI/5/2016/AB) způsobů, jakými Komise ve své roli strážkyně Smluv řeší v rámci postupů projektu EU Pilot stížnosti na nesplnění povinnosti; připomíná předchozí žádost Petičního výboru o zpřístupnění dokumentů k projektu EU Pilot a k řízením o nesplnění povinnosti, jelikož petice často odkazují na zahájení takových postupů;
20. vítá, že evropský veřejný ochránce práv pokračuje ve vyšetřování případů tzv. „otáčivých dveří“ v Komisi; oceňuje skutečnost, že Komise v důsledku tohoto vyšetřování poskytuje větší množství informací o vyšších úřednících, kteří odešli za prací v soukromém sektoru; vybízí k častějšímu zveřejňování jmen takových osob a dalších údajů o nich; doufá, že i ostatní evropské instituce a agentury budou postupovat stejně; vítá ochotu Komise zveřejňovat informace o činnosti bývalých komisařů po odchodu z funkce; vyjadřuje velké znepokojení nad tím, že bývalý předseda Komise Barroso byl jmenován poradcem a předsedou bez výkonných pravomocí u společnosti Goldman Sachs International; vyzývá veřejného ochránce práv, aby zahájil strategické šetření toho, jak Komise řeší Barrosův případ otáčivých dveří, a aby vypracoval doporučení pro revizi kodexu chování v souladu se zásadami řádné správy a s požadavky uvedenými v článku 245 SFEU;

Čtvrtek, 24. listopadu 2016

21. připomíná, že střet zájmů má širší rozsah a netýká se jen případů „otáčivých dveří“; zdůrazňuje, že k dosažení řádné správy a k zajištění důvěryhodnosti procesu rozhodování v politických a technických otázkách je zásadní účinně vyřešit všechny zdroje střetu zájmů; domnívá se, že zvláště na úrovni EU je třeba vypracovat pevné normy a konkrétní opatření, které zaplaší veškeré pochybnosti o jakémkoli střetu zájmů, pokud jde o přijímání kandidátů do funkcí v institucích, agenturách a subjektech Unie;
22. vítá skutečnost, že v roce 2015 zavedly všechny orgány EU vnitřní pravidla pro ochranu oznamovatelů v souladu s čl. 22 písmeny a) až c) služebního řádu, čímž podpořily regulované oznamování; konstatuje, že ochrana oznamovatelů proti odvetným opatřením by mohla být účinnější; za tímto účelem naléhavě vyzývá k přijetí společných pravidel na podporu oznamování a k zavedení minimálních záruk a ochranných opatření pro oznamovatele;
23. žádá, aby byla otázka oznamování upravena směrnicí, která stanoví vhodné cesty a postupy k ohlašování jakýchkoli podob protiprávního jednání a rovněž minimální vhodné záruky a právní ochranná opatření pro oznamovatele jak ve veřejném, tak i v soukromém sektoru;
24. vítá, že v agentuře Frontex byl zaveden mechanismus pro podávání stížností na případná porušení základních práv, a to na základě stále probíhajícího šetření, které vede veřejný ochránce práv ve věci postupů používaných agenturou Frontex a členskými státy při společných nucených návratech nelegálních imigrantů; oceňuje, že takový mechanismus byl zaveden v novém nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž;
25. oceňuje, že evropský veřejný ochránce práv vyšetřuje soulad jednání členských států s Listinou základních práv, pokud jde o provádění činností financovaných z fondů EU, jako jsou projekty na zařazování zdravotně postižených osob spíše do ústavů nežli do společnosti; naléhavě vyzývá evropského ochránce práv, aby v takových vyšetřováních pokračoval, aby se u projektů zajistila transparentnost a přidaná hodnota;
26. vítá spolupráci mezi veřejným ochráncem práv a Evropským parlamentem uvnitř rámce EU pro Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, zejména jejich výzvy k plnému provádění Úmluvy na úrovni EU a k poskytování dostatečných finančních prostředků pro tuto oblast; opakuje, že plně podporuje provádění této Úmluvy, a vyzývá Komisi a členské státy, aby prosazovaly její plné provádění na úrovni EU;
27. podporuje úsilí veřejného ochránce práv o to, aby se případy diskriminace, práva menšinových skupin a práva starších osob řešily na semináři Evropské sítě veřejných ochránců práv na téma „Veřejní ochránci práv proti diskriminaci“;
28. podporuje úsilí veřejného ochránce práv o zajištění nestrannosti v rozhodovacím procesu Komise v záležitostech týkajících se hospodářské soutěže;
29. uznává, že právo občanů vyjadřovat se k tvorbě politik EU je nyní důležitější než kdykoli předtím; vítá pokyny navržené veřejným ochráncem práv ke zlepšení fungování evropské občanské iniciativy, zejména v oblastech, kde má Komise pádné argumenty pro zamítnutí evropské občanské iniciativy; uznává nicméně, že existují značné nedostatky, které je třeba zvážit a vyřešit, má-li být evropská občanská iniciativa účinnější; trvá na tom, že větší podíl občanů na určování politik EU zvýší důvěryhodnost evropských orgánů;
30. kladně hodnotí nepřetržitý dialog a úzké vazby veřejného ochránce práv s mnoha orgány EU, včetně Evropského parlamentu, a dalšími subjekty s cílem zajistit spolupráci a soudržnost v oblasti správy; oceňuje také úsilí veřejného ochránce práv o trvalou a otevřenou komunikaci s Petičním výborem;
31. uznává, že je třeba, aby agentury EU dodržovaly stejně vysoké standardy transparentnosti, odpovědnosti a etiky jako všechny ostatní orgány; oceňuje význam práce evropského veřejného ochránce práv v řadě agentur po celé EU; podporuje návrh předložený Evropské agentuře pro chemické látky (ECHA), aby žadatelé o registraci prokázali, že učinili vše pro to, aby se vyhnuli testování na zvířatech, a poskytli informace o tom, jak se lze testování na zvířatech vyhnout;

Čtvrtek, 24. listopadu 2016

32. podporuje doporučení veřejného ochránce práv, aby Evropský úřad pro bezpečnost potravin provedl revizi svých pravidel a postupů v souvislosti se střety zájmů s cílem zajistit řádné veřejné konzultace a účast veřejnosti;
 33. připomíná, že veřejný ochránce práv má také možnost, a tudíž i povinnost, kontrolovat činnost Parlamentu v jeho úsilí o zajištění řádné správy pro občany EU;
 34. vyzývá k účinnému zkvalitnění kodexu řádné správní praxe, a to tím, že se v průběhu tohoto legislativního období přijme příslušné závazné nařízení;
 35. vyzývá evropského veřejného ochránce práv, aby v budoucnu přikládal k výročním zprávám seznam stížností přesahujících mandát jeho úřadu, rozdělený do jednotlivých kategorií, aby tak členové Evropského parlamentu mohli získat přehled o problémech, s nimiž se potýkají občané EU;
 36. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení a zprávu Petičního výboru předal Radě, Komisi, evropskému veřejnému ochránci práv, vládám a parlamentům členských států a jejich veřejným ochráncům práv nebo obdobným příslušným subjektům.
-